

دخل و خرج ثروت «آشیخ اکبر»

یونسی: عفت مرعشی ثروت ارثی خود را برای مبارزه و انقلاب به همسرش داد

نخستین مواجهه و آشنایی اش با «آشیخ اکبر» به سال ۵۳ برمی گردد جایی که مأمور دریافت کمک های مالی از هاشمی رفسنجانی مشهور به آشیخ اکبر برای مبارزان شهرستان نهاوند بوده است. حجت الاسلام علی یونسی دستیار

مرعشی گلپور
خبرنگار

ویژه رئیس جمهوری در امور اقوام و اقلیت های دینی و مذهبی است که پیش از این سابقه وزارت اطلاعات در دولت اصلاحات را نیز در کارنامه خود دارد. یونسی در این گفت و گو کمک های مالی آیت الله هاشمی رفسنجانی به مبارزان انقلابی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی و منابع در آمد خانواده هاشمی را تشریح می کند و توضیح می دهد که آن مرحوم قبل از انقلاب هم از ششم بالای اقتصادی برخوردار بوده و توانسته از سرمایه خود، کار آفرینی کند و ارزش افزوده بیافریند. یونسی از همکاری و همراهی عفت مرعشی همسر رئیس فقید مجمع تشخیص مصلحت نظام در مسیر آیت الله به نیکی یاد می کند. مشروح این گفت و گو را در ادامه می خوانید.

چه زمانی با آیت الله هاشمی آشنا شدید و نوع مناسبات شما با ایشان چگونه بود؟

من زود طلبه و زود هم وارد مسائل سیاسی شدم. انگیزه من برای طلبه شدن، تبعید امام خمینی بود. در نهاوند، از سال ۴۷ با گروه ابوذر آشنا بودم. اعضای این گروه، بچه محل، هم درس و رفیق ما بودند. اساساً از نظر ساواک جزو آنان بودم؛ آخوند و مذهبی گروه بودم. هر چند ارتباط تشکیلاتی نداشتم، اما بسیار با هم دوست بودیم. من نخستین بار در سال های ۵۲ یا ۵۳ نام آیت الله هاشمی رفسنجانی را شنیدم. زیرا در این سال ها بود که اعضای گروه ابوذر در نهاوند دستگیر، تعدادی زندانی و تعدادی نیز اعدام شدند. نهاوند شهر بسیار کوچکی بود و دستگیر و اعدام این افراد رعب و وحشت شدیدی در شهر ایجاد کرد. در آن زمان ۱۶ یا ۱۷ سالم بود.

شما می دانستید که اعضای این گروه کار چریکی می کنند؟

هنگام فعالیت گروه اول نمی دانستم. هر چند با گروه ورزش و تمرین می کردیم، اما نمی دانستم که چکار می کنند. البته آنان هم بسیار ابتدایی بودند. اما گروه دوم ابوذر، اساساً در خانه ما شکل گرفت. در این هنگام ۱۸ یا ۱۹ سال داشتم. هنگام دستگیری گروه ابوذر در سال های ۵۳ یا ۵۴، خانواده های افراد زندانی یا اعدام شده، از اقشار ضعیف بودند و مشکل مالی شدید داشتند. شهید حیدری، که از شاگردان انقلابی امام بود، امام جمعه شد و در فاجعه هفتم تیر نیز به شهادت رسید، برای کمک به خانواده این افراد، نامه ای به من داد و خواست آن را به تهران، به خانه «آشیخ اکبر» ببرم.

پس آیت الله هاشمی رفسنجانی به اسم «آشیخ اکبر» معروف بود؟

آشیخ اکبر برای همه شناخته شده بود. حتی در قم نیز همه از جمله علما آیت الله هاشمی را به نام آشیخ اکبر می شناختند. نامه را به خانه آیت الله هاشمی بردم. خانه معمولی ای بود. این نخستین باری بود که ایشان را می دیدم. ایشان بعد از خواندن نامه، یک پاکت پراز پول به من داد و به من گفت «اگر شما را گرفتند، بگو این پول برای خانواده فقرا ی نهاوند است.» البته من آن زمان معنی این مأموریت را نمی دانستم، هر چند دو سال بعد از ایران فراری شدم و همان موقع با علی جنتی و محمد منتظری کارهای پنهانی و چریکی داشتیم. پاکت را به شهید حیدری رساندم. از او پرسیدم ایشان کیست؟ شهید حیدری که استاد ما بود، با عظمتی از آقای هاشمی رفسنجانی تعریف کرد که گویی از شخصیت بزرگی همچون امام خمینی یاد می کند. شهید حیدری گفت که آشیخ اکبر، از شاگردان و شخصیت هایی است که بسیار مورد علاقه امام است و به خانواده های مبارزان کمک می کند.

بسیار معروف است که آیت الله هاشمی به مبارزان و انقلابیون، کمک می کردند، اما کمتر کسی گفته است که این کمک ها از کجای می آمد. گستره کمک ها چگونه و به چه میزان بود؟

این آخرین باری نبود که آیت الله هاشمی به نهاوند کمک کرد. من تنها واسطه یک کمک بودم. در سال های ۵۶ و ۵۷ حوادث سختی در نهاوند پیش آمد و ساواک خانه بسیاری از مبارزان را خراب کرد یا آتش زد. نهاوند را ویران کردند. آیت الله هاشمی گروه های بسیاری را برای کمک به مردم شهر فرستاد که سرپرست یکی از گروه ها آقای کروی بود. بعدها متوجه شدم آیت الله هاشمی به همه طلاب قم که در نهضت و مبارزه فعال بودند، به یک نحوی کمک می کند؛ کمک مالی، یا گاهی هم اعطای زمین و خانه.

این کمک های مالی از کجا و به چه شکلی تأمین می شد؟ شما خبر دارید؟

در سال ۵۸ متوجه شدم که آیت الله هاشمی دو منبع بزرگ مالی دارند. یکی از این منابع، ثروت همسرشان، عفت خانم مرعشی بود. اساساً مرعشی ها دو گروه بودند؛ یکی از این گروه ها طرفدار شاه و دیگری ضد شاه و البته هر دو گروه ثروتمند. در قدمت و تاریخ این خاندان و خانواده همین بس که مرعشی ها نخستین حکومت شیعی ایران را در شمال کشور تأسیس کردند. این خانواده در طول تاریخ، با قدرت برخوردار بود یا ثروت یا از هر دو. خود آیت الله هاشمی از یک خانواده روحانی، اما به لحاظ مالی متوسط بود. بنابراین، ازدواج با دختری از این خانواده، زمینه افزایش توان مالی ایشان را فراهم کرد.

ازدواج با یک همسر ثروتمند، لزوماً به این معنی نیست که ثروت همسر در اختیار مرد خانواده قرار بگیرد، اما چطور در خانواده آقای هاشمی چنین اتفاقی افتاد؟

دقیقاً همان رفتار و بیمانی که حضرت خدیجه (س) برای